

- ۱) مخلوقات جهان، از آن جهت که با فرمان و حکم و اراده الهی ایجاد می شوند به وابسته اند. نهایی ۱۴۰۰ ساده
بارم: ۱
- ۲) رابطه میان اراده در انسان با اراده خداوند متعال ذیل کدام دسته علل مؤثر در پیدایش یک پدیده می‌گنجد و ویژگی این علّت‌ها چیست؟ تشریحی ۱۳۹۹ ساده
بارم: ۱
- ۳) علت هایی که در پیدایش یک پدیده دخالت دارند را بنویسید. نهایی ۱۴۰۰ ساده
بارم: ۱
- ۴) بنابر فرمایش روشنگرانه امام علی (ع) در برابر برداشت ناصحیح یارانش از قضا و قدر الهی در راه بازگشت از جنگ صفین، در چه صورت پاداش و مجازات الهی بیهوده و باطل می‌شد و چرا خداوند به مجاهدان، اجرهای بزرگی عنایت می‌فرماید؟ تشریحی ۱۳۹۷ ساده
بارم: ۱
- ۵) چرا خداوند متعال قدرت اختیار و اراده را به ما عطا کرده است و زمینه‌ساز اطمینان به پابرجایی جهان خلقت کدام است؟ تشریحی ۱۳۹۹ ساده
بارم: ۱
- ۶) از دقت در پیام آیهی شریفه‌ی: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا» مفهوم می‌گردد که ... تشریحی ۱۳۹۴ ساده
بارم: ۱
- ۷) هر کدام از گزاره‌های زیر به کدام یک از علل پیدایش یک پدیده اشاره دارد؟ تشریحی ۱۳۹۹ ساده
بارم: ۱
- تأثیرگذاری مستقل از یک‌دیگر
- تفاوت نقش‌ها
- گرفتن علیت خود از عامل بالاتر
- ۸) کدام‌یک از موارد زیر درباره «قضا و قدر الهی» صحیح است؟ تشریحی ۱۳۹۹ ساده
بارم: ۱
- الف) با اختیار انسان منافات دارد.
ب) چیزی غیر از قانونمندی جهان و نظم در آن است.
ج) تمام جهان بر اساس آن است و قابل یافتن و بهره‌گیری است.
د) بدون پذیرفتن آن زمینه‌ای برای کار اختیاری پدید نمی‌آید.
- ۹) به ترتیب، «ریزه‌کاری‌ها و نقشه جهان»، «اجرا و پیاده کردن قوانین»، «حدود مخلوقات» مربوط به چیست؟ تشریحی ۱۳۹۹ ساده
بارم: ۱
- ۱۰) مبنای قانونمندی جهان که زمینه‌ساز حرکت و پویایی انسان است، چیست و آشنایی با نشانه‌های الهی، از فواید شناخت کدام دسته از قوانین الهی است؟ تشریحی ۱۳۹۹ ساده
بارم: ۱

(۱۱)

مفهوم کدام جمله صحیح، و کدام جمله غلط است؟

بارم: ۱

(الف) قضای الهی قابل تغییر نیست. اما قدر الهی، قابل تغییر است.

(ب) حتی کسی که وجود اختیار را انکار می کند، ناخودآگاه از آن بهره می برد.

(ج) زندگی توحیدی که شیوه ای از زندگی است، ریشه در جهان بینی عدل الهی دارد.

(د) هدف خلقت انسان، فقط رسیدن به بهشت و رهایی از جهنم است. و با سعی و تلاش او به حاصل می شود.

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

(۱۲)

درباره قضا و قدر الهی و رابطه آن با اختیار انسان کدام یک صحیح است؟

بارم: ۱

(الف) فرار کردن از اختیار به منزله استفاده از آن است.

(ب) خداوند این گونه تقدیر کرده که انسان کارهایش را با اختیار انجام دهد و می تواند از آن خارج شود.

(ج) بر اساس قضا و قدر الهی رابطه اراده انسان و اراده الهی یک رابطه کامل عرضی و طولی است.

(د) خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد.

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

(۱۳)

چرا خداوند متعال قدرت اختیار و اراده را به ما عطا کرده است و زمینه ساز چنین امری کدام است؟

بارم: ۱

متوسط

تشریحی ۱۳۹۹

(۱۴)

اگر بگوییم «همه روابط جهان توسط خود خداوند طراحی گردیده و به اراده او صورت می گیرد.» تسلیم بودن خود را به ترتیب ۱ بارم: ۱ به کدام دسته از قوانین الهی ابراز داشته ایم و در قرآن کریم اختیار انسان پس از بیان دلایل روشن الهی چگونه ترسیم شده است؟

متوسط

تشریحی ۱۳۹۷

(۱۵)

التفات انسان به کدام نکته، انسان را از تفکر لغزش آمیز «اگر تلاش بکنم، چون شکست من در علم خداوند آمده است، تلاشم به جایی نخواهد رسید» رهایی می بخشد و با تدبر در آیات قرآن کریم، چرا کشتی ها می توانند در دریاها حرکت کنند؟ ۱ بارم: ۱

دشوار

نهایی ۱۳۹۹

(۱۶)

آیه شریفه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ...» را ترجمه کنید.

بارم: ۱

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

(۱۷)

حکمت الهی در تسخیر دریا برای انسان چیست و آنان را در ادای کدام وظیفه مختار قرار داده است؟

بارم: ۱

دشوار

تشریحی ۱۳۹۷

(۱۸)

چه تعداد از عبارت های زیر درست است؟

بارم: ۱

(الف) مخلوقات جهان از آن جهت که خدای متعال با علم خود، ویژگی، اندازه و حدود آنان را تعیین می کند، مقدر به تقدیر الهی هستند.

(ب) ایجاد مخلوقات با حکم، فرمان و اراده الهی براساس قضاست.

(ج) در فعل اختیاری تا زمانی که انسان به انجام دادن فعلی اراده نکرده، آن فعل انجام نمی گیرد.

(د) بدون پذیرش قدر و قضای الهی، هیچ نظمی برقرار نمی شود و هیچ زمینه ای برای کار اختیاری پدید نمی آید.

۱۹

تشریحی ۱۳۹۷ دشوار

آیه شریفه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا» به کدام یک از نشانه‌های روشن بودن اختیار اشاره دارد؟

۲۰

نهایی ۱۴۰۱ دشوار

تصور نادرست برخی انسان‌ها از تقدیر الهی چیست؟

بارم: ۱

۲۱

تشریحی ۱۳۹۸ دشوار

شرط بهره‌مندی انسان از «سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ» آگاهی و شناخت انسان از چیست و مقصود خداوند از قرار دادن آن، برای انسان چیست؟

بارم: ۱

۲۲

تشریحی ۱۳۹۹ دشوار

خداوند، هدف معین و مشخص خود را از نگرهبانی جهان، چه چیزی عنوان می‌کند و انحصار تدبیر خود را چگونه معرفی می‌نماید؟

بارم: ۱

۲۳

تشریحی ۱۴۰۰ دشوار

هر یک از عبارت‌های مذکور بیانگر کدام یک از ابعاد قانونمندی جهان است؟

الف) خداوند اراده کرده است که انسان دارای اراده باشد.

ب) کسی نمی‌تواند از اختیار که ویژگی ذاتی اوست، فرار کند.

ج) شامل کلیه ویژگی‌ها و روابط میان موجودات است.

بارم: ۱

۲۴

تشریحی ۱۴۰۰ دشوار

دیدگاه آن صحابی امام علی (ع) درباره قضا و قدر آن‌جا که این ایراد را وارد می‌کند که «آیا از قضای الهی می‌گریزی؟» چگونه توصیف می‌شود؟

بارم: ۱

۲۵

نهایی ۱۴۰۰ دشوار

آیه شریفه «ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ» عقوبت اخروی انسان‌ها را نتیجه چه چیزی می‌داند؟

بارم: ۱

سوال ۱ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

قضای الهی.

سوال ۲ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

رابطه میان اختیار و اراده در انسان و خواست الهی یک رابطه طولی است. در رابطه طولی هریک از علت‌ها در یک ردیف و مستقل نیستند بلکه در مرتبه‌های مختلف قرار دارند و علت مرتبه پایین، وابسته به علت مرتبه بالایی است.

سوال ۳ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ ساده

علل عرضی و علل طولی.

سوال ۴ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۷ ساده

امام علی (ع) در بازگشت از جنگ صفین، خطاب به مردی که از قضا و قدر الهی در مورد رفتن به جنگ سؤال نمود، فرمود: «خداوند به شما سه اجر بزرگ عنایت فرموده، اجر رفتن به جنگ، زیرا با اراده خود رفتید؛ اجر حضور در جبهه، زیرا به اراده خویش در آن‌جا حضور داشتید، اجر بازگشت از نبرد، زیرا به اراده خود بازگشتید و در هیچ‌یک از این مراحل مجبور نبودید.»

سپس امام، به برداشت ناصحیحی که در ذهن آن مرد بود، اشاره کرد و فرمود: «شاید از این‌که گفتم رفتنتان بنابر قضا و قدر الهی بود، گمان کردی قضا و قدر، جبری و حتمی بود؟ اگر اعمال مردم بر این‌گونه بود، پاداش و مجازات، بیهوده و باطل می‌شد.»

سوال ۵ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

خداوند، قدرت اختیار و اراده را به ما عطا کرده و از ما خواسته است با استفاده از آن، برای زندگی خود برنامه‌ریزی کنیم و به قله‌های کمال برسیم و تا آنجا پیش برویم که جز خداوند، عظمت آن را نمی‌داند و اعتقاد به خدای حکیم این اطمینان را به انسان می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگهدارنده دارد که در کار او اشتباه نیست و کشتی جهان به خاطر داشتن چنین ناخدایی، هیچ‌گاه غرق و نابود نخواهد شد.

سوال ۶ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۴ ساده

پیام آیه‌ی ۳ سوره‌ی انسان، هدایت یافتن انسان به راه راست و مسئولیت انسان و اختیار وی در انتخاب طریق صحیح یا راه نادرست است.

سوال ۷ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

۱- علل عرضی: در پیدایش هر پدیده ممکن است چند عامل به‌صورت مجموعه و با همکاری یک‌دیگر مشارکت کنند.

۲- علل طولی: گاهی تأثیر چند عامل در پیدایش یک پدیده این گونه است که یک عامل در عامل دوم اثر می‌گذارد و عامل دوم در عامل سوم تأثیر می‌کند تا اثر عامل اول را به معلول منتقل کند. برای مثال به هنگام نوشتن چند عامل در طول هم در انجام این‌کار دخالت دارند:

۱- نفس یا روح که اراده نوشتن کند.

۲- ساختار عصبی بدن که با اراده نفس، موجب حرکت دستان می‌شود.

۳- دست که قلم را به حرکت در می‌آورد.

۴- قلم که با حرکت خود در صفحه، جملات را می‌نگارد.

سوال ۸ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

برخی چنین پنداشته‌اند که قضا و قدر الهی با اختیار انسان ناسازگار است (منافات دارد) و تصور می‌کنند تقدیر، چیزی غیر از قانونمندی جهان و نظم در آن است درحالی‌که معنای قضا و قدر الهی این است که هرچیزی مهندسی و قاعده خاص خود را دارد و تمام جهان بر آن قواعد بنا شده است و این قواعد توسط انسان قابل یافتن و بهره‌گیری است. بدون پذیرش قضا و قدر الهی هیچ نظامی برقرار نمی‌شود و هیچ زمینه‌ای برای کار اختیاری پدید نمی‌آید.

سوال ۹ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

ریزه‌کاری‌ها و نقشه جهان ← تقدیر الهی / اجرا و پیاده کردن قوانین ← قضای الهی

حدود مخلوقات ← تقدیر الهی

سوال ۱۰ گزینه درست: null تشریحی ۱۳۹۹ ساده

براساس تقدیر الهی، جهان هستی قانونمند است و موجودات مسیر تکاملی خود را می‌پیمایند.

شناخت قوانین حاکم بر جهان خلقت (طبیعت) از طریق علوم مختلف، موجب آشنایی انسان با نشانه‌های الهی و بهره گرفتن از طبیعت می‌شود.

سوال ۱۱ گزینه درست: null نهایی ۱۴۰۰ متوسط

الف) صحیح ب) صحیح

ج) غلط د) غلط

سوال ۱۲

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

موارد (الف و د) صحیح هستند ولی موارد (ب و ج) نادرست هستند. زیرا خداوند این‌گونه تقدیر کرده است که انسان کارهایش را با اختیار انجام دهد و کسی نمی‌تواند از اختیار که ویژگی ذاتی اوست، فرار کند حتی اگر بخواهد آن را انکار کند و از آن فرار کند (خارج شود) باز هم این‌کار اختیاری بوده چون همین کار را با خواست و اراده خود انجام داده است.

و باید بدانیم براساس قضا و قدر، رابطه اراده انسان و اراده الهی یک رابطه طولی است نه عرضی.

سوال ۱۳

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

خداوند، قدرت اختیار و اراده را به ما عطا کرده و از ما خواسته است با استفاده از آن، برای زندگی خود برنامه‌ریزی کنیم و به قله‌های کمال برسیم و تا آنجا پیش برویم که جز خداوند عظمت آن را نمی‌داند. اعتقاد به خدای حکیم که با حکمت خود جهان را خلق کرده و اداره می‌کند، این اطمینان را به انسان می‌دهد که همه وقایع و رخدادهای جهان، تحت یک برنامه سامان‌دهی شده و غایتمند انجام می‌گیرد، نه اتفاقی و بی‌هدف.

دقت شود که درک قانونمندی جهان، با قوه تعقل صورت می‌گیرد، نه قدرت اختیار.

سوال ۱۴

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۹

متوسط

طراحی، اندازه‌گیری و تعیین ویژگی‌های جهان با علم الهی صورت می‌پذیرد و به قدر الهی مربوط است.

تحقق یافتن و صورت پذیرفتن روابط جهان با اراده الهی، وابسته به قضای الهی است.

در آیه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلْنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا: همانا از جانب پروردگارتان برای شما دلایل روشنی آمد. پس هر کس بینا گشت، پس به سود اوست و هر کس کوردل گردد، به زیان اوست»، اختیار انسان با بصیرت با دلایل روشن معرفی شده است.

سوال ۱۵

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۷

متوسط

کلید رهایی و نجات از این تفکر که «اگر تلاش نکنم، چون شکست من در علم خداوند آمده است، تلاشم به جایی نخواهد رسید»، در این نکته نهفته است که علم خداوند هم پایان و نتیجه امور و هم فرایند انجام حوادث را دربرمی‌گیرد.

بر اساس آیات قرآن، علت این‌که کشتی‌ها می‌توانند در دریاها حرکت کنند، اذن الهی و روزی‌طلبی انسان ذکر شده است: «بِأَمْرِهِ وَ لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ.»

سوال ۱۶

گزینه درست: null

نهایی ۱۳۹۹

دشوار

به راستی که دلایل روشن از جانب پروردگارتان به سوی شما آمد. پس هرکس بینا گشت، به سود خود او، و هرکس کوردل گردد به زیان اوست. (درس ۵ ص ۵۷)

سوال ۱۷

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۸

دشوار

طبق آیه شریفه «اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِيَتَجَرَّيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَ لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ»: «خداوند کسی است که دریا را برای شما رام کرد تا به فرمان خدا کشتی را در آن به حرکت درآورد و از روزی او بجویید و شاید سپاسگزار باشید.»، هدف از تسخیر دریا، روزی‌طلبی انسان است و انسان در شکرگزاری و ناسپاسی مختار است.

سوال ۱۸

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

همه موارد مذکور، صحیح می‌باشد.

سوال ۱۹

گزینه درست: null

تشریحی ۱۳۹۷

دشوار

آیه «قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ...» بیانگر این است که خداوند، رهنمودها و دلایل روشن خود را برای ما انسان‌ها می‌فرستد و این انسان است که براساس «تفکر و تصمیم» با این رهنمودها مواجه می‌شود. او هم می‌تواند تصمیم به مخالفت و نادیده گرفتن آن‌ها بگیرد و هم می‌تواند با نظر و تصمیم درست، به انتخاب صحیح دست زند و به نفع خویش گام بردارد. آیه ذکر شده، بیانگر داشتن قدرت تفکر و تصمیم‌گیری از نشانه‌های اختیار انسان است.

دشوار

نهایی ۱۴۰۱

گزینه درست: null

سوال ۲۰

تصور می‌کنند تقدیر چیزی غیر از قانونمندی و نظم در آن است که وقتی به حادثه‌ای تعلق گرفت، هر قانونی را لغو و هر نظمی را برهم می‌زند.

دشوار

تشریحی ۱۳۹۸

گزینه درست: null

سوال ۲۱

آسمان و دریا در هر شرایطی رام و مسخر انسان نمی‌شود. فقط در صورتی رام و مسخر انسان می‌شود که انسان ویژگی‌ها و قانون‌مندی‌های آن‌ها (تقدیرات الهی) را بشناسد و آیه شریفه «إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ» نیز به تقدیرات الهی و ویژگی‌های هر موجود اشاره دارد. قرآن کریم می‌فرماید: «اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَ لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ».

دقت شود که «لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» بیانگر مهم‌ترین ثمره روزه می‌باشد که در آیه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ ... لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» به آن اشاره شده است.

دشوار

تشریحی ۱۳۹۹

گزینه درست: null

سوال ۲۲

طبق آیه «إِنَّ اللَّهَ يُمِصُّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَ لَئِنْ زَالَتَا أُنْ مَسَّكُهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ...»، هدف خداوند از نگهداری جهان، نابود نشدن آن است: «آن تزلولا»

انحصار تدبیر الهی، یعنی این‌که فقط خداوند می‌تواند جهان را از نابودی نجات دهد، در عبارت «أَمْسَكُهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ»: «کسی نمی‌تواند آن‌ها را حفظ کند مگر خود خداوند» تبیین گردیده است.

دشوار

تشریحی ۱۴۰۰

گزینه درست: null

سوال ۲۳

اراده الهی مبنای قضای الهی است. ویژگی‌ها و روابط بین موجودات بیانگر قدر الهی است.

دشوار

تشریحی ۱۴۰۰

گزینه درست: null

سوال ۲۴

در دیدگاه صحابی، امام چه در سایه دیوار کج و چه در سایه دیوار محکم باشد، اگر قرار بر مردن باشد خواهد مرد (قضای یکسان). یعنی قضای یکسان از هر نوع تقدیری پدید می‌آید.

دشوار

نهایی ۱۴۰۰

گزینه درست: null

سوال ۲۵

کردار اختیاری انسان‌ها در دنیا.